

Predict of Mental Health of Border Police Staff Based on Cognitive Emotion Regulation Strategies (Case Study: Border Cadre of Sistan and Baluchestan Province)

Received: 22 December 2015   Revised: 10 January 2016   Accepted: 18 January 2016

ABSTRACT

Masoud Faal^{1*}

Sidal Faal²

¹MSc in pharmaceutical Chemistry, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

²Lecturer, Public Law, Amin University of Police, Tehran, Iran.

Background: Cognitive emotion regulation strategies have different effects on individuals' mental health (especially soldier). Emotions management, which consists of internal and external processes, controls, evaluates and changes a person's emotional response in order to achieve their goals. Mental health is a state of mind associated with a number of internal and external variables covering from the absence of disease up to the sense of satisfaction and enjoyment of life. This study aimed to predict the mental health of border staff.

Materials and Methods: This is a descriptive and correlational research. The sample population consisted of 125 randomly selected border cadre personnel of Sistan-Baluchistan in 2015 tested by mental health questionnaire (GHQ-28) and cognitive emotion regulation questionnaire (GERQ). Data were analyzed using descriptive and inferential statistics including regression and Pearson correlation test via SPSS Software.

Results: The results showed that there is a positive significant correlation between strategies of other-blame and catastrophizing with physical impairment, anxiety, social dysfunction, depression and mental health, and there is a negative significant relationship between positive thinking strategies and acceptance with physical impairment, anxiety, social dysfunction, depression and mental health. Also, regression analysis results showed that strategies of other-blame, catastrophizing and positive thinking were able to predict and explain 33.2 percent of changes related to mental health.

Conclusion: The results suggest that cognitive emotion regulation strategies can predict and explain mental health changes in the border cadre.

Keywords: mental health, cognitive emotion regulation strategies, cadre border, border

---

*Corresponding Author:

Masoud Faal

Tel: (+98)9173411290

email: masoud.faal@yahoo.com

پیش‌بینی وضعیت سلامت روانی کارکنان مرزبانی ناجا بر اساس راهبردهای تنظیم شناختی هیجان

تنظیم شناختی هیجان

(مطالعه موردنی کارکنان پایه‌ور مرزبانی استان مرزبانی س و ب)

تاریخ دریافت: ۱ دی ۱۳۹۴ | تاریخ اصلاح: ۲۰ دی ۱۳۹۴ | تاریخ پذیرش: ۲۸ دی ۱۳۹۴

چکیده

مقدمه: راهبردهای تنظیم شناختی هیجان تأثیرات متفاوتی بر سلامت روانی افراد (بخصوص نظامیان) دارد. مدیریت هیجانات به منزله فرایندهایی درونی و بیرونی است که مسئولیت کنترل، ارزیابی و تغییر واکنش‌های عاطفی فرد را در مسیر تحقق یافتن اهداف او بر عهده دارد. سلامت روانی نوعی وضعیت ذهنی است که با شماری از متغیرهای درونی و بیرونی در ارتباط است که می‌تواند از فقدان بیماری تا احساس رضایت و لذت بردن از زندگی را در بر می‌گیرد. پژوهش حاضر باهدف پیش‌بینی وضعیت سلامت روانی کارکنان مرزبانی صورت گرفته است.

^{*}مسعود فعال

^۲سیدال فعال

^۱کارشناس ارشد شیمی دارویی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

^۳مریم، حقوق عمومی، دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران، ایران.

نویسنده مسئول:

مسعود فعال

تلفن: (+۹۸) ۹۱۷۳۴۱۱۲۹۰

پست الکترونیک:

masoud faal@yahoo.com

مواد و روش‌ها: روش پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه نمونه شامل ۱۲۵ نفر از کارکنان پایه‌ور مرزبانی استان سیستان و بلوچستان در سال ۹۴ بوده که به شیوه تصادفی ساده انتخاب و با ابزار پرسشنامه سلامت روانی (GHQ-28) و پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان (GERQ) موردنیش واقع و داده‌ها با استفاده از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی از جمله آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون گام‌به‌گام از طریق نرم‌افزار SPSS.20 تحلیل شد.

یافته‌ها: نتایج پژوهش نشان داده است که بین راهبردهای سرزنش دیگران و فاجعه‌آمیز پنداری با اختلال جسمانی، اضطراب، اختلال در کارکرد اجتماعی، افسردگی و سلامت روان، رابطه مثبت و معنادار و بین راهبردهای مثبت اندیشه و پذیرش با اختلال جسمانی، اضطراب، اختلال در کارکرد اجتماعی، افسردگی و سلامت روان رابطه منفی و معنادار دارد. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که راهبردهای سرزنش دیگران، فاجعه‌آمیز پنداری و مثبت اندیشه توانستند ۲/۳۳ درصد تغییرات مربوط به سلامت روانی را پیش‌بینی و تبیین کنند.

نتیجه‌گیری: نتایج اشاره دارند که راهبردهای تنظیم شناختی هیجان به خوبی می‌توانند تغییرات سلامت روانی را در کارکنان پایه‌ور مرزبانی پیش‌بینی و تبیین کنند.

کلید واژه‌ها: سلامت روان، راهبردهای تنظیم شناختی هیجان، کارکنان پایه‌ور مرزبانی، مز

مقدمه

شناسایی کرده‌اند، به عبارت دیگر استرس‌های شغلی در محیط‌های نظامی با فراوانی و شدت بیشتری نمایان می‌باشد، جدایی طولانی مدت از خانواده و ازوای مکانی یا اجتماعی در سرزمین‌های دور از استرس‌هایی هستند که در مطالعات به آن اشاره شده است. همچنین نشانه‌هایی استرس نظامیان به صورت افسردگی، کاهش

سلامت روانی نوعی وضعیت ذهنی است که با شماری از متغیرهای درونی و بیرونی در ارتباط است که می‌تواند از فقدان بیماری تا احساس رضایت و لذت بردن از زندگی را در بر می‌گیرد [۱]. مطالعات انجام‌شده سطح بالایی از استرس را برای مشاغل نظامی

وابستگی این دیدگاهها به جنبه‌های ارزشی است و ارزش‌ها از فرهنگی به فرهنگ دیگر و حتی درون فرهنگ‌ها بر اساس اهداف و نگرش‌های افراد و مکاتب به ماهیت انسان، متفاوت خواهد بود [۷]. سلامت روان از دیدگاه مکاتب گوناگون روان‌شناسی اعم از روان‌کاوی (فروپید، یونگ، آدلر، اریکسون و اریک فروم)، انسان‌گرایی (راجرز و مازلو)، مكتب رفتارگرایی (اسکینر)، مكتب شناختی (گلاسر و الیس)، مكتب هستی‌گرایی (فرانکل) ارائه شده است. هر کدام از این رویکردها تعریف ویژه‌ای برای سلامت روان و بیزگی‌های افراد دارای سلامت روان پیشنهاد می‌کنند. در این پژوهش بهدلیل گستردگی این مکاتب و رویکردها، تنها به دیدگاه گلدبُرگ در نظر سلامت و ابعاد آن اشاره شده است.

گلدبُرگ چهار مؤلفه به شرح عالم جسمانی، اضطراب، اختلال در کارکرد اجتماعی و افسردگی را مدنظر قرار می‌دهد و معتقد است افرادی که دارای این چهار نوع اختلال می‌باشند یا به طور خفیف متأثر از آن هستند، از سلامت روانی لازم برخوردار نیستند. ابعاد سلامت روانی از نظر گلدبُرگ عبارت است از:

۱- عالم جسمانی: شامل احساس افراد نسبت به وضع سلامت و احساس خستگی آن‌ها است و نشانه‌های بدنی را دربر می‌گیرد. این زیرمقیاس دریافت‌های حسی بدنی را که اغلب با برانگیختگی‌های هیجانی همراه هستند شناسایی می‌کند. ۲- اضطراب و بی‌خوابی: شامل مواردی است که مشخص می‌کند افراد تا چه میزان با اضطراب و بی‌خوابی مواجه هستند ۳- اختلال در کارکرد اجتماعی: توانایی فرد در انجام کارهای روزمره، داشتن قدرت تصمیم‌گیری، احساس رضایت در انجام وظایف، احساس مفید بودن در زندگی و لذت‌بردن از فعالیت‌های روزمره موردنرسی قرار می‌گیرد. ۴- افسردگی: عالم و بیزه افسردگی مانند؛ احساس نالایدی، احساس بی‌ارزش بودن زندگی، داشتن افکار خودکشی و آرزوی مردن و ناتوانی در انجام کارها مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

تنظیم هیجان به صورت فرایندی که از طریق آن، افراد می‌توانند بر اینکه چه هیجانی داشته باشند و چه وقت آن‌ها را تجربه و ابراز کنند توصیف شده است. مدیریت هیجانات به منزله فرایندهایی درونی و بیرونی است که مسئولیت کنترل، ارزیابی و تغییر واکنش‌های عاطفی فرد را در مسیر تحقیق یافتن اهداف او بر عهده دارد و هرگونه اشکال و نقص در تنظیم هیجانات می‌تواند فرد را در برابر اختلالات روانی چون افسردگی و اضطراب آسیب‌پذیر سازد.

پژوهش‌ها نشان می‌دهند که توانایی تنظیم موفق هیجان با شماری از پیامدهای سلامت جسمانی، اجتماعی و فیزیولوژیک مرتبط است. بر عکس، فرض براین است که نارسایی در تنظیم هیجان، مکانیسم زیربنایی اختلال‌های خلقی و اضطرابی است. مفهوم کلی تنظیم

عملکرد شغلی، غیبت از کار، نگرش منفی نسبت به فرماندهان و افت سلامت جسمی نمایان می‌شود [۲].

بررسی متون و مطالعات روان‌شناختی، نشان می‌دهد که تنظیم هیجان، عامل مهمی در تعیین سلامتی و داشتن عملکرد موفق در تعاملات اجتماعی است [۳]. هیجان در تمام اختلال‌های عاطفی نقش به سزایی دارد. روان‌گسیختگی در برگیرنده تغییرات هیجانی است. روان آزردگی به اضطراب وابسته است. جامعه‌ستیزی ریشه در فقدان آشکار هیجان دارد. اختلال‌های روانی عمومی و انواع رفتارهای نابهنجار، ریشه در مشکلات هیجانی دارد و حتی عقب‌ماندگی ذهنی، غالباً به عنوان عقب‌ماندگی‌های هیجانی در نظر گرفته می‌شود [۴].

اگرچه هیجان‌ها اساس زیست‌شناختی دارند اما افراد قادرند بر هیجان‌ها و ابراز آن‌ها تسلط داشته باشند. تنظیم هیجانی به اعمال اطلاق می‌شود که به منظور تغییر یا تعديل یک حالت هیجانی به کار می‌رود و شکل خاصی از خود نظم‌بخشی است. در مجموع فرض بر این است که نظم جویی هیجان یکی از عوامل اساسی بهزیستی و کنش‌وری موفق بوده و نقش مهمی در سازگاری با واقایع استرس‌زای زندگی ایفا می‌کند [۵].

سلامت روانی: در زمینه تعریف بیماری روانی تاکنون نظرات و دیدگاه‌های بسیاری ارائه گردیده است به عقیده فروید نشانه سلامت روانی وجود تعادل بین نهاد من و من برتر و همچنین بین سطوح خودآگاه و ناخودآگاه است.

آدلر معتقد است فردی از سلامت روانی برخوردار است که روش زندگی خود را با واقع‌بینی چنان طرح‌ریزی می‌کند که منجر به بروز احساس حقارت غیرقابل جبران در وی نگردد. معیار سلامت روانی به عقیده یونگ ضمیمه کردن اندیشه و تفکر به صفات برون گرایی می‌باشد [۶].

هدف بهداشت روانی تأمین سلامت روان‌شناختی و تحقق انسان سالم است و جنبه‌های روان‌شناختی عمدتاً شامل شناخت انگیزه‌ها، عواطف و امیال هستند اما مشکل اساسی در تعریف سلامت روان است. در تعریف سلامت بدنی و حالات مطلوب کارکرد طبیعی بدن میان متخصصان توافق نسبی وجود دارد اما چنین توافقی راجع به سلامت روان‌شناختی و حالات مطلوب روان وجود ندارد. به عبارت دیگر اگرچه مهم‌ترین، اساسی‌ترین، دشوارترین و پیچیده‌ترین مسئله روانشناسی چگونگی تغییر رفتار است و ارزش عملی روان‌شناسی با میزان موفقیت آن در تغییر رفتار از وضع موجود به وضع مطلوب می‌باشد، اما هنوز تعریف جامع و مورد اتفاقی از وضع مطلوب، انسان سالم و سلامت روان وجود ندارد و هر فرد یا گروهی برداشت خاصی را ارائه می‌دهند که در حقیقت به علت

سلامت روان در زندگی فردی و اجتماعی اهمیت ویژه‌ای یافته است [۷]. سازمان جهانی بهداشت، سلامت روان را قابلیت فرد در برقراری ارتباط موزون و هماهنگ با دیگران، توانایی در تعییر و اصلاح محیط اجتماعی خویش و حل مناسب و منطقی تعارض‌های هیجانی و تمایلات شخصی خود می‌داند. به عبارت دیگر بهداشت روانی حالت خاصی از روان است که سبب بهبود، رشد و کمال شخصیت انسان می‌گردد و به فرد کمک می‌کند که با خود و دیگران سازگاری داشته باشد. هدف اصلی سلامت روانی کمک به همه افراد دررسیدن به زندگی عاقلانه‌تر، شادتر، هماهنگ‌تر، شناخت وسیع و پیشگیری از بروز اختلالات خلقی، عاطفی و رفتاری است [۱۲].

باتوجه به شرایط جغرافیایی و محیطی و امنیتی مرزهای کشور و اینکه تعداد زیادی از کارکنان فرماندهی مرزبانی ناجا با شرایط روحی و روانی و سایر ویژگی‌های شخصیتی متفاوت در نقاط مرزی مشغول حراست از مرزوبوم کشور جمهوری اسلامی ایران هستند و پیچیدگی محیط وجود عوامل متغیر و فشارزا باعث می‌گرددند افراد دچار تنش‌ها و اختلاف روانی گردند لذا باتوجه به اهمیت این سرمایه در این مقاله تحقیقی به بررسی موضوع پرداخته می‌شود. سلامت از نیازهای اساسی انسان است که در توسعه پایدار نقش حیاتی دارد. مفهوم سلامت روان شامل احساس درونی خوب بودن و اطمینان از کارآمدی خود، اتكا به خود، ظرفیت رقابت، وابستگی بین نسلی و خودشکوفایی توانایی‌های بالقوه فکری و هیجانی و غیره می‌باشد [۱۳].

باتوجه به مطالب ذکر شده و با اذعان به این امر یکی از عواملی که تأثیرات متفاوتی بر سلامت روانی افراد (خصوصاً نظامیان) می‌تواند داشته باشد راهبردهای تنظیم شناختی هیجان که باید بیش از پیش در تحقیقات به آن پرداخته شود لذا هدف پژوهش حاضر این است که بررسی کند آیا راهبردهای تنظیم شناختی هیجان می‌توانند سلامت روانی را پیش‌بینی و تبیین کنند؟ که در این تحقیق به بررسی موضوع و پاسخ به سؤال پرداخته می‌شود.

مواد و روش‌ها

روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری شامل ۲۵۰ نفر از کارکنان پایور مرزبانی استان سیستان و بلوچستان در سال ۹۴ بوده (به منظور رعایت اصول حفاظتی از اعلام طیف خودداری شده است) که تعداد ۱۲۵ نفر از به عنوان جامعه نمونه به شیوه نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. ابزار مورداستفاده شامل پرسشنامه سلامت روانی (GHQ-28) و پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان (GERQ) بود. داده‌ها با استفاده از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی از جمله آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون گام‌به‌گام از طریق نرم‌افزار SPSS.20 تحلیل شد.

شناختی هیجان بر شیوه‌های شناختی دست کاری ورود اطلاعات فراخوانده شده هیجان دلالت دارد [۸]. به عبارت دیگر، راهبردهای تنظیم شناختی هیجان به نحوه تفکر افراد پس از بروز یک تجربه منفی یا واقعه‌ی آسیب‌زا برای آن‌ها اطلاق می‌شود [۹].

سبک‌های تنظیم هیجان به دو دسته سبک‌های تنظیم شناختی هیجان سازگار و ناسازگار تقسیم می‌شوند. سبک‌های تنظیم شناختی هیجان سازگار شامل پنج زیرمقیاس پذیرش، تمرکز مجدد مثبت، تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی، ارزیابی مجدد مثبت و کنار آمدن با دیدگاه و سبک‌های تنظیم هیجان شناختی ناسازگار شامل چهار زیرمقیاس سرزنش خود، نشخوار فکری، فاجعه انگاری و سرزنش دیگری می‌باشند [۱۱ و ۱۰].

مفهوم کلی تنظیم شناختی هیجان دلالت بر شیوه شناختی دست کاری ورود اطلاعات فراخوانده هیجان دارد [۸]. به عبارت دیگر راهبردهای تنظیم شناختی هیجان، به نحوه تفکر افراد پس از بروز یک تجربه منفی یا واقعه‌ی آسیب‌زا برای آن‌ها اطلاق می‌گردد.

سبک‌های تنظیم هیجان به دو دسته تقسیم می‌شوند:

سبک‌های تنظیم هیجان شناختی سازگار:

این شیوه مقابله، شامل پنج زیر مقیاس می‌باشد و راهبردهای مقابله‌ای نابهنجار محسوب می‌شوند که عبارتند از:

۱. پذیرش: تفکر با محتوا پذیرش و تسلیم رخداد

۲. تمرکز مجدد مثبت: فکر کردن به موضوع لذت‌بخش و شاد به جای تفکر درباره حادثه واقعی.

۳. تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی: فکر کردن درباره مراحل فائق آمدن بر واقعه منفی یا تغییر آن.

۴. ارزیابی مجدد مثبت: تفکر درباره جنبه‌های مثبت واقعه یا ارتقا شخصی.

۵. کنار آمدن با دیدگاه: تفکرات مربوط به کم‌اهمیت بودن واقعه یا تأکید بر نسبیت آن در مقایسه با سایر وقایع [۱۰].

سبک‌های تنظیم هیجان شناختی ناسازگار:

این شیوه مقابله شامل چهار زیر مقیاس می‌باشد و راهبردهای مقابله‌ای نابهنجار را تشکیل می‌دهند، که عبارتند از:

۱. سرزنش خود: تفکر با محتوا تقصیر دانستن و سرزنش خود.

۲. نشخوار فکری: اشتغال ذهنی درباره احساسات و تفکرات مرتبط با واقعه منفی.

۳. فاجعه انگاری: تفکر با محتوا وحشت از حادثه.

۴. سرزنش دیگری: تفکر با محتوا مقصراً دانستن و سرزنش دیگران به خاطر آنچه اتفاق افتاده است [۱۱].

در سال‌های اخیر موضوع سلامت روان بسیار مورد بحث و توجه روان‌شناسان، روان‌پزشکان و مشاوران قرار گرفته و توجه‌به نقش

و فاجعه‌آمیز پنداری، مقابله و پذیرش، مثبت اندیشه‌ی سرزنش دیگران) کاهش یافت که به ترتیب ضرایب اعتبار ۰/۷۰، ۰/۷۶ و ۰/۶۴ برای خرده مقیاس‌ها و درکل پرسشنامه ۰/۷۰ گزارش شده است [۱۶]. عیسی زادگان در پژوهشی ضرایب پایابی آن را از طریق آلفای کرونباخ ۰/۷۲ گزارش کردند. در این پژوهش، پرسشنامه ۲۶ سؤالی با چهار خرده مقیاس بکار گرفته شد [۵].

(ج) تعریف عملیاتی تنظیم شناختی هیجان: در این پژوهش تنظیم شناختی هیجان بر اساس عملکرد فرد در پرسشنامه ۲۶ سؤالی تنظیم شناختی هیجان (CERQ) که توسط گارنفسکی و همکاران تدوین شده است، سنجیده می‌شود. این پرسشنامه یک ابزار خود گزارشی است و دارای چهار خرده مقیاس (سرزنش خود و فاجعه‌آمیز پنداری، مقابله و پذیرش، مثبت اندیشه‌ی سرزنش دیگران) می‌باشد. پاسخ‌های این پرسشنامه در یک پیوستار پنج درجه‌ای (همیشه، اغلب اوقات، معمولاً، گاهی، هرگز) جمع آوری می‌شود. اجرای این پرسشنامه برای افراد ۱۲ سال به بالا هم افراد بهنگار و هم جمعیت‌های بالینی قابل استفاده می‌باشد.

یافته‌ها

الف: سیمای نمونه آماری: (خصوصیات دموگرافیک پاسخ‌دهندگان) یافته‌های جدول ۱ نشان می‌دهد از ۱۲۵ نفر شرکت کننده در پژوهش، سن ۵۳/۶ درصد زیر ۳۵ سال و ۴۶/۴ درصد ۳۶ سال و بالاتر سن داشتند.

جدول ۱: توزیع فراوانی درصد پاسخ‌دهندگان بر حسب سن

کل	۳۶ سال	۳۵ سال	فراوانی
۱۲۵	۵۸	۶۷	
۱۰۰	۴۶/۴	۵۳/۶	درصد فراوانی
۱۰۰	۵۳/۶	۵۳/۶	درصد تجمعی

یافته‌های جدول ۲ نشان می‌دهد از ۱۲۵ نفر شرکت کننده در پژوهش، ۵۶ درصد بر حسب نوع خدمت در واحد صفتی و ۴۴ درصد در واحد ستادی مشغول به خدمت بودند.

جدول ۲: توزیع فراوانی و درصد پاسخ‌دهندگان بر حسب نوع خدمت

درصد تجمعی	صفتی	ستادی	مجموع	نوع خدمت
	۵۵	۷۰		فراوانی
۱۰۰	۴۶	۵۶		درصد
۱۰۰	۵۶	۵۶		درصد تجمعی

ب: یافته‌های توصیفی:

جدول شماره ۳ میانگین و انحراف معیار متغیر سلامت روانی و راهبردهای تنظیم شناختی هیجان را نشان می‌دهد.

ابزارهای اندازه‌گیری:

(الف) مقیاس سلامت روان (GHQ-28): این پرسشنامه دارای ۲۸ سؤال می‌باشد که به بررسی وضعیت روانی فرد در یک‌ماهه اخیر می‌پردازد و شامل نشانه‌هایی مانند افکار و احساسات نایهنهنجار و جنبه‌هایی از رفتار قابل مشاهده است. پرسشنامه سلامت روانی دارای چهار خرده مقیاس نشانه‌های جسمانی، اضطراب، عملکرد اجتماعی و افسردگی است که هر کدام هفت پرسش را شامل می‌شود. سؤالات پرسشنامه مذکور چهار گزینه دارند و نمرات صفر تا سه به آن تعلق می‌گیرد. نریمانی و ابوالقاسمی (۱۳۸۴) ضریب اعتبار این مقیاس را ۰/۷۶ تا ۰/۷۸ و پایابی تصیف ۰/۸۳ و پایابی بازآزمایی ۰/۸۵ را گزارش نمودند [۱۴]. همچنین قربانی و همکاران (۱۳۹۲) مقدار آلفای کرونباخ کل سلامت روان را ۰/۹۲ و بعد آن را به ترتیب نشانه‌های جسمانی ۰/۸۳، اضطراب ۰/۸۲، گزارش کردند [۱۵]. در این مقیاس نمره پایین آزمودنی نشانه سلامت روان بهتر و نمرات بالاتر نشانه اختلال در سلامت روان می‌باشد.

(ب) پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان (GERQ):

این پرسشنامه، پرسشنامه‌ای چندبعدی است که توسط گارنفسکی و همکاران (۲۰۱۱) طراحی شده است که جهت شناسایی راهبردهای مقابله‌ای شناختی افراد پس از تجزیه کردن واقعی با موقعیت‌های منفی مورداستفاده قرار می‌گیرد [۱۲]. برخلاف سایر پرسشنامه‌های مقابله‌ای که به صورت آشکار بین افکار فرد و اعمال واقعی وی تمایز قائل نمی‌شوند، این پرسشنامه افکار فرد را پس از یک تجربه منفی یا واقعی آسیب‌زا ارزیابی می‌کند. اجرای این پرسشنامه برای افراد ۱۲ سال به بالا (هم افراد بهنگار و هم جمعیت‌های بالینی) قابل استفاده است [۹]. نسخه اصلی این پرسشنامه دارای ۳۶ ماده و نه زیرمقیاس متفاوت است. در این پرسشنامه راهبردهای (سرزنش خود، سرزنش دیگران، نشخوار ذهنی و فاجعه‌آمیز پنداری) راهبردهای منفی تنظیم هیجان و راهبردهای (پذیرش، توجه مجدد بر برنامه‌ریزی، توجه مجدد مثبت، باز ارزیابی مثبت و اتخاذ دیدگاه) راهبردهای مثبت تنظیم هیجان را نشان می‌دهند. پاسخ‌های این پرسشنامه در یک پیوستار پنج درجه‌ای (همیشه، اغلب اوقات، معمولاً، گاهی، هرگز) جمع آوری می‌گردد. سازندگان این پرسشنامه پایابی آن را از طریق آلفای کرونباخ برای راهبردهای مثبت ۰/۹۱، راهبردهای منفی ۰/۸۷ و کل پرسشنامه ۰/۹۳ گزارش کردند. این پرسشنامه مجددًا توسط امین‌آبادی در پژوهشی (۱۳۸۸) ازلحاظ روان‌سنجی موردنبررسی قرار گرفت و ۳۶ ماده پرسشنامه از طریق تحلیل عاملی اکتشافی با روش تحلیل مؤلفه اصلی موردنبررسی قرار گرفت و درنتیجه آن ۳۶ سؤال به ۲۶ سؤال و نه خرده مقیاس به چهار خرده مقیاس (سرزنش خود

تأثیر برنامه آموزشی سلامت کمر بر میزان درد و سطح ناتوانی

مجله طب انتظامی

ویژه‌نامه - دوره ۵ - شماره ۴ - صفحات ۲۸۳-۲۷۳

جدول ۳: میانگین و انحراف معیار متغیر سلامت روانی و راهبردهای تنظیم شناختی هیجان

متغیرهای مورد پژوهش	شاخص	میانگین	انحراف معیار
اختلال جسمانی	۳۸/۳	۲۳/۴	
اضطراب	۰/۱۴	۲۲/۵	
اختلال در کارکرد اجتماعی	۷۴/۳	۰/۵۷	
افسردگی	۷۵/۴	۷۷/۴	
سلامت روان	۸۰/۱۲	۲۷/۲۱	
سرزنش دیگران	۹۰/۲	۰/۷۷	
فاجعه‌آمیز پنداری	۳۶/۷	۵۴/۳۰	
مثبت‌اندیشه	۳۱/۴	۷۳/۱۴	
پذیرش	۰/۹۵	۴۱/۲۰	

یافته‌های استنباطی:

نتایج تحلیل رگرسیونی نشان داد که $0/277$ درصد تغییرات به وقوع پیوسته در متغیر وابسته (سلامت روانی)، مرتبط به متغیرهای مستقل به کاررفته شده در پژوهش بوده است. البته اشکال وارد بر این ضریب این است که تعداد درجه آزادی را در نظر نمی‌گیرد. به همین دلیل برای رفع این مشکل، از ضریب تعدیل شده (Adjusted R Square) استفاده می‌نماییم. مقدار این ضریب برابر است با $0/258$ (از دلایل کم بودن فاصله بین دو ضریب فوق، می‌توان به کم بودن تعداد متغیرهای مستقل اشاره نمود). همان‌طور که جدول ۴ گویای آن است، متغیر سرزنش خود و فاجعه‌آمیز پنداری با ضریب بتابی $0/201$ ، مهم‌ترین پیش‌بینی کننده سلامت روانی کارکنان فرماندهی مرزبانی ناجا است؛ پس از این متغیر به ترتیب سرزنش دیگران با ضریب بتابی $0/188$ ، مثبت‌اندیشه با ضریب بتابی $0/1013$ ، به عنوان تأثیرگذارترین متغیرها در تبیین تغییرات عملکرد سازمانی هستند. سلسله مراتب تأثیرگذاری متغیرهای مستقل به ترتیب شدت تأثیرگذاری به شرح ذیل می‌باشد:

جدول ۴: خلاصه نتایج ضرایب محاسبه شده در معادله

مدل	متغیرهای مستقل	B	خطای استاندارد	ضرایب غیراستاندارد	ضرایب استاندارد	سطح معنی‌داری
(Constant)	۱۲/۷۱۹				۵۰۹/۰	-
سرزنش خود و فاجعه‌آمیز پنداری	۲/۰۷۹			۴۱۱/۱	۲۰۱/۰	۰۰۰/۰
مقابله و پذیرش	۰/۳۴۸			۲۰۹/۱	۰۱۳/۰	۰۰۸/۰
مثبت‌اندیشه	۱/۴۸۱			۰۶۹/۱	۰۹۹/۰	۰۰۰/۰
سرزنش دیگران	۲/۲۶۵			۶۰۶/۰	۱۸۸/۰	۰۰۰/۰

در گروه دانشجویان مشروط و غیرمشروط تفاوت معنی‌داری از نظر جسمی‌سازی حساسیت بین فردی اضطراب و افکار پارانویید نداشته‌اند.

پالاهنگ (۱۳۷۴) در کاشان شیوع اختلالات روانی را معادل ۲۳/۷۵ درصد گزارش نموده است همچنین شیوع اختلالات مذکور را در زنان بیشتر از مردان ذکر کرده است ولی همچنین گزارش کرده است وضعیت اقتصادی-اجتماعی نامطلوب رابطه‌ای معنی‌داری و مثبت با اختلالات روانی نشان داده است.

احمدی (۱۳۷۴) در تحقیق گزارش کرده است در ایران افسردگی از شایع‌ترین بیماری‌های روانی است و شیوع آن در حدود ۱۵ درصد در مردان و ۲۵ درصد در زنان بوده است.

در بررسی‌هایی که توسط جردن و همکاران در سال ۱۹۹۱ انجام شد افراد نظامی مستعد ابتلا به اختلالات متعدد روان‌پزشکی از جمله افسردگی و وابستگی به الکل بودند. در آن تحقیق عنوان شد که ۴۰/۸ درصد سربازان از سلامت روانی خوبی برخوردار نبودند.

آلدو و همکاران (۲۰۱۴) در بسط نظریه‌های مربوط به راهبردهای تنظیم هیجانی، اظهار داشتند که اختلال و آشتفتگی در هیجان‌ها و تنظیم آن‌ها به دلیل اهمیت ذاتی شان در زندگی روزمره، پیامدهای آسیب‌شناختی خواهند داشت [۲۵].

ساکنا و همکاران (۲۰۱۱) در پژوهشی دریافتند که دشواری در تنظیم هیجان و استفاده از راهبردهای ناکارآمد تنظیم هیجانی، عواملی مهم و تأثیرگذار در کاهش سلامت روانی افراد هستند [۲۶].

کیودباج و همکاران (۲۰۱۰) به این نتیجه دست یافتند که راهبردهای منفی تنظیم شناختی هیجان همچون فرون‌شانی، اجتناب و نشخوار فکری، سهم معنی‌داری در پیش‌بینی سطوح پایین عواطف و احساسات مثبت همچون شادکامی و سلامت ذهنی دارند [۲۷].

انجر و کاروگزوگلا (۲۰۱۳) در پژوهشی نشان دادند که هوش هیجانی و هیجانات مثبت با افزایش رفتارهای مرتبط با سلامت روانی در ارتباط هستند [۲۸].

کودتا و همکاران (۲۰۱۰) در مطالعه‌ای نشان دادند که عواطف و هیجانات منفی همچون خشم، غم و نفرت به صورت منفی و معکوس و عواطف و هیجانات مثبت همچون خوش‌بینی به صورت مثبت و مستقیم، سلامت روانی و ذهنی را پیش‌بینی می‌کنند [۲۹].

داشتن مشکلات روانی منجر به اختلال در انجام وظایف، کاهش انگیزه، اضطراب، ترس و نگرانی شده و سبب می‌شود که فرد بخش قابل توجهی از نیروی فکری خود را صرف چنین مشکلاتی نماید. درنتیجه مسلم است که فرد توان و علاقه کافی برای فعالیت در سازمان را نخواهد داشت. از آنجاکه نیروی انسانی یکی از بزرگ‌ترین منابع و سرمایه‌های هر سازمانی محسوب می‌شود که سلامت آن‌ها

مثبت) پیش‌بینی کننده سلامت روان‌شناختی به طور مثبت بودند [۲۱].

زارع و سلگی (۱۳۹۱) در پژوهشی نشان دادند که بین افسردگی، اضطراب و استرس با راهبردهای ناکارآمد تنظیم شناختی هیجان (سرزنش دیگران، سرزنش خود، نشخوار فکری و فاجعه‌آمیز پنداری) همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد [۹].

باقری (۱۳۷۸) در پایان نامه کارشناسی ارشد خود با عنوان «بررسی رابطه بین وضعیت و افسردگی بین کارکنان وظیفه ستادی متوسط شهرکرد» گزارش نموده است که هیچ‌گونه رابطه معنی‌داری بین افسردگی و افت کارکنان وظیفه مذکور وجود نداشته است.

فارسی و همکاران (۱۳۸۵) در بررسی وضعیت سلامت روان سربازان مراجعت کننده سربازی به یک کلینیک نظامی در تهران از ۳۰۱ سرباز موردمطالعه، ۱۷۴ (درصد) را مشکوک به اختلال روانی گزارش کردند. همچنین در این مطالعه مشخص شد ارتباط معناداری بین مشکلات روانی و عدم فعالیت جسمانی، سابقه خودزدنی، فرار از خدمت، زندان و تعداد ماههای خدمت وجود دارد [۲۲].

تریمانی در سال ۱۳۸۴ در پژوهشی با عنوان بررسی سلامت روانی کارکنان نظامی شهر اردبیل با استفاده از پرسشنامه سلامت عمومی (GHQ-28) گزارش نمود که بین کارکنان کادر و وظیفه، مابین کارکنان کادر نیروی زمینی ارتش، نیروی زمینی سپاه و نیروی انتظامی، مابین کارکنان وظیفه نیروی زمینی ارتش، نیروی زمینی سپاه و نیروی انتظامی و نیز به طور کلی بین گروه‌های نظامی (سرباز، درجه‌دار و افسر) از نظر اختلال روانی تفاوت وجود داشت [۲۳]. میزان اختلالات روانی در کارکنان وظیفه بیشتر از کارکنان کادر بود و از نظر اضطراب و افسردگی نیز بین دو گروه تفاوت معنی‌داری وجود داشت.

مطالعه‌ی دیگری توسط خبازیان در سال ۱۳۸۳ با عنوان بررسی وضعیت سلامت روانی ۱۲۰ دانشجویی مذکر دانشگاه آجا (ارتش جمهوری اسلامی ایران) با استفاده از پرسشنامه سلامت عمومی (GHQ-28) صورت گرفت که نشان داد ۶۷/۸ درصد افراد مشکوک به اختلال سلامت روانی هستند که از آن میان بیشترین درصد به مقیاس علائم اضطراب تعلق داشت [۲۴].

دیاریان (۱۳۷۸) نیز با مقایسه ویژگی‌های روانی - اجتماعی دانشجویان مشروط و غیرمشروط وظایف دانشگاه اصفهان ذکر نموده است که دانشجویان مشروط از نظر وسواس، افسردگی، خصوصی، اضطراب فوبیک و روان‌پریش به طور معنی دار با دانشجویان غیرمشروط متفاوتند به طوری که میانگین نمرات آن‌ها بیشتر از دانشجویان غیرمشروط بوده است و همچنین گزارش نموده است که

روانی باشد. از نظر عملی نیز با توجه به تأیید رابطه معنادار بین راهبردهای تنظیم شناختی هیجان و تأثیر آن در سلامت روانی، نیاز به مداخلات آموزشی مبتنی بر آموزش راهبردهای تنظیم شناختی هیجان و خودتنظیمی هیجانی را خصوصاً در کارکنان پایور مرزبانی آشکار می‌کند. از محدودیت‌های مطالعه حاضر می‌توان موارد ذیل را برشمرد. محدود نمودن بررسی‌ها به کارکنان پایور مرزبانی یکی از مناطق مرزی کشور که تعیین‌پذیری یافته‌های پژوهش را به دیگر نواحی مرزی با دشواری روبرو می‌سازد و باید احتیاط کرد. استفاده از آزمون‌ها خارجی که از نظر فرهنگی و اجتماعی می‌تواند با بافت فرهنگی و اجتماعی کشور ما متفاوت باشد از محدودیت‌های دیگر پژوهش حاضر بود. به تبع محدودیت‌های یادشده و یافته‌های نهایی این مطالعه، پیشنهاد می‌شود که در طرح‌های پژوهشی آتی، این پژوهش در سایر مناطق جغرافیایی و در صورت امکان بر روی حجم بزرگ‌تری از کارکنان پایور مرزبانی انجام گیرد، همچنین پیشنهاد می‌شود که مراکز بهداری، کتابخانه، نوشته و یا بروشورهایی را در زمینه متغیرهای مورد پژوهش تهیه و در دسترس نیروهای نظامی (اعم از کارکنان پایور کادر و وظیفه) قرار دهد.

با توجه نتایج یافته‌ها متصدیان امر با برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری و ایجاد راهبردهای مناسب با استفاده از نتایج تحقیق اقدام و ضمن پیگیری علل مرتبط با این نتیجه انجام فعالیت‌های پیشگیری مثل مشاوره، درمان و غیره برای رفع مضلات روانی صفتی آن را بیش از گذشته مدنظر قرار دهند. همچنین محققان تحقیقات بیشتری در زمینه کاهش اختلالات روانی داشته باشند.

تقدیر و تشکر

در پایان از فرماندهی مرزبانی استان سیستان و بلوچستان که در خصوص توزیع و جمع‌آوری پرسشنامه‌ها نهایت همکاری را داشته‌اند تقدیر و تشکر می‌گردد.

منابع

- Lucas RE, Diener E, Suh ED. Criminate Validity of well-being measures. *J Pers and Soc Psychol.* (71); 1996: 616-628
- Eskandari M, Ahmadi, Khodabakhsh J. The relationship between the presence in border areas and mental health in the Military. *Military Psychology Journal.* 2011; 2(5): 39-46. (Persian)
- Thompson R. Emotion regulation: A theme in search of definition. In N. Fox (Ed.), the development of emotion regulation: Biological and behavioral considerations Monographs of the Society for Research in Child Development. 1994; 59 (2). (
- Gross JJ. Antecedent- and response-focused emotion regulation: Divergent consequences for experience, expression. *Journal of Personality and Social Psychology.* 1998;224-237.

در افزایش بهره‌وری نقش تعیین‌کننده دارد. بنابراین هرگونه برنامه‌ریزی و حتی سرمایه‌گذاری در این بخش که متنه‌ی به حفظ و ارتقاء سطح سلامت کارکنان گردد، می‌تواند درنهایت باعث افزایش کارایی شده و با بازگشت سرمایه همراه باشد [۳۰]. یکی از عواملی که تأثیرات متفاوتی بر سلامت روانی افراد (خصوصاً نظامیان) می‌تواند داشته باشد راهبردهای تنظیم شناختی هیجان که باید بیش از پیش در تحقیقات به آن پرداخته شود لذا پژوهش حاضر باهدف پیش‌بینی وضعیت سلامت روانی بر اساس راهبردهای تنظیم شناختی هیجان در کارکنان پایور مرزبانی انجام شد.

نتایج آزمون تحقیق حاکی از آن است که متغیر سرزنش خود و فاجعه‌آمیز پنداری با ضریب بتای 0.20 ، مهم‌ترین پیش‌بینی کننده سلامت روانی کارکنان فرماندهی مرزبانی ناجا است، پس از این متغیر به ترتیب سرزنش دیگران با ضریب بتای 0.18 ، مثبت اندیشه‌ی با ضریب بتای 0.09 ، مقابله و پذیرش با ضریب بتای 0.13 ، به عنوان تأثیرگذارترین متغیرها در تبیین تغییرات عملکرد سازمانی هستند. سلسه‌مراتب تأثیرگذاری متغیرهای مستقل به ترتیب شدت تأثیرگذاری به شرح ذیل می‌باشد:

- سرزنش خود و فاجعه‌آمیز پنداری
- سرزنش دیگران
- مثبت اندیشه
- مقابله و پذیرش

پژوهش‌های اخیر دریافت‌های از تنظیم هیجانی اثربخش و کارآمد برای سلامت روانی بسیار حیاتی است و مشکل در تنظیم هیجان در ارتباط با دامنه‌ای از رفتارهای مسئله‌ساز و اختلالات روانی مثل سوءصرف مواد، خودآزاری، افسردگی، اضطراب، اختلال شخصیت مرزی و اختلال استرس پس از سانحه می‌شود [۳۱]. سلامت روانی افراد ناشی از تعاملی دوطرفه میان استفاده ا نوع خاصی از راهبردهای تنظیم شناختی هیجانات و ارزیابی درست از موقعیت تشخیص زا است. راهبردهای تنظیم شناختی هیجان‌ها به افراد کمک می‌کند تا برانگیختگی و هیجان‌های منفی را تنظیم نمایند. این شیوه تنظیم با رشد پیشرفت یا بروز اختلال‌های روانی رابطه مستقیم دارد [۳۲]. در تبیین یافته‌های پژوهش حاضر می‌توان گفت کارکنان پایوری که از راهبردهای سرزنش دیگران و فاجعه‌آمیز پنداری در تنظیم هیجانات استفاده می‌کنند در برابر مشکلات هیجانی آسیب‌پذیری بیشتری دارند و درنتیجه بروز اختلال در سلامت روان آنان نیز بیشتر است و بالعکس.

در سطح نظری، یافته‌های پژوهش حاضر می‌تواند به توسعه حوزه دانش در این زمینه کمک کند و پیشینه‌ای برای پژوهش‌های بعدی در زمینه راهبردهای تنظیم شناختی هیجان و تأثیر آن در سلامت

Journal of Police Medicine

Special Issue; Vol. 5, No. 4: 273-282

5. Isazadegan A, sheikh S, bashrpour S, Saadatmand S. The relationship between cognitive emotion regulation strategies and emotional creativity by public health among students. Urmia Medical Journal. 24(1): 1-10 (Persian)
6. Bagheri yazdi A, Investigate the epidemiology of mental disorders in the villages of Yazd Meibod, Psychology Master's Thesis, Tehran University of Medical Sciences. 2003 (Persian)
7. Saadatmand S. The effectiveness of life skills training and group counseling Albert Ellis's REBT method of self-concept. Psychology master's thesis. Urmia University, Faculty of Literature. 2012. (Persian)
8. Ochsner KN, Gross JJ. The cognitive control of emotion. Trends in Cognitive Sciences. 2005:242-249.
9. Zaree H, Solgi Z. Investigate the relationship between cognitive emotion regulation strategies with depression, anxiety and stress among students. 2011; 6(3):19-29. (Persian)
10. Garnefski N, Baan N, Kraaij V. Psychological distress and cognitive emotion regulation strategies among farmers who fell victim to the foot-and-mouth crisis. Personality and Individual Differences. 2005:1317-1327.
11. Garnefski N, Kraaij V, Spinhoven P. Negative life events, cognitive emotion regulation, and emotional problems. Personality and Individual Differences. 2001:1311-1327.
12. Amini M, Narimani M, Barahmand T, Sobhi N. the relationship emotional intelligence by self-efficacy and mental health and Comparison of the top students as Normal students. Knowledge and Research in Applied Psychology. 2008. (Persian)
13. Abdi masole F, Kaviani H, Khaghani zadeh M, Momeni araghi A, The relationship Burnout by Mental health: a study in 200 nurses. Tehran University of Medical Sciences. 65(6); 2009; 65-75. (Persian)
14. Narimani M, Abolghasemi A. Psychological tests, Ridvan Garden Publications, 2005.
15. Ghorbani E, Saadatmand S, Sepehrian azar F, Asadnia S, Feizipur H. The relationship between hope, anxiety, death by mental health in students of Urmia University. Urmia Medical Journal. 24(8); 2013: 607-616. (Persian)
16. Aminabadi Z. The relationship between parenting styles and Cognitive emotion regulation by academic performance. Master's thesis, Tehran, shahid Beheshti University. 2008. (Persian)
17. Saadatmand S, Saidian M, Borojerdi A, Asadnia S. Check the status of mental health and its relationship to disease concerns and positive and negative affect in Marivan border regiment soldiers. Border Studies Journal. 2(6); 2013: 47-78. (Persian)
18. Rabii M, Zrehposh A, Palahang H, Zarei mahmoudabadi H. The relationship between The Component of Cognitive regulation - emotional and anxiety disorders. Journal of Behavioral Sciences Research. 11(5); 2013: 363-374. (Persian)
19. Siah M, Avalipour A, Ardameh A, Shahidi Sh, Yaaghobi E. Prediction of mental health and academic performance of Students Through cognitive emotion regulation strategies in Ahwaz University of Medical Sciences, Development of training Jundishapur. 5(1); 2013: 37-44. (Persian)
20. Yusefi J. The relationship between emotion regulation strategies and Positive emotions and negative mental health, Faculty Journal of Medical Sciences Nishapur. 3(1); 2014: 66-74. (Persian)
21. Abdi S, Babapur J, Fathi H. The relationship between Cognitive emotion regulation Styles and general health, Health science research and military Calendar. 8(4); 2010: 258-264. (Persian)
22. Farsi Z, Jabari M, Ebadi A. Study the mental health status of Outpatient Referring soldiers to a military clinic in Tehran, Journal of Military Medical University. 4(3); 2006: 923-930. (Persian)
23. Haji Y, Rajabnejad M, Khodami H, Mesri M, Aghapour E, Salari M. Study of stress management on general health and lifestyle University of Imam Hussein, Journal of Islamic lifestyle. 2012:30-41. (Persian)
24. Khabazian R. Study of mental health in medical students, PhD's Thesis. 2004. (Persian)
25. Aldo D, Hooria J, Goldin R, Gross JJ. Adaptive and Maladaptive Emotion Regulation Strategies: Interactive effects during CBT for Social Anxiety Disorder. J Anxiety Disord. 28(4); 2014: 382-9.
26. Saxena P, Dubey A, Pandey R. Role of Emotion Regulation Difficulties in Predicting Mental Health and Well-being. J Proj Psy & Ment Health. 18(2); 2011:147- 54.
27. Quoidbach J, Berry EV, Hansenne M, Mikolajczak M. Positive Emotion Regulation and Well-being: Comparing the Impact of Eight Savoring and Dampening Strategies. Pers Individ Dif. 49(5); 2010: 368-73.
28. Üngür G, Karagözoglu C. The Relationship between Emotional Intelligence, Social Physique Anxiety and Life Satisfaction in Physical Education and Sports Students. Int J Human Soc Sci Res3. (13); 2013:102-10.
29. Kortte KB, Gilbert M, Gorman P, Wegener ST. Positive Psychological Variable in the Prediction of Life Satisfaction after Spinal Cord Injury. Rehabil Psychol. 55(1); 2010:40-7.
30. Devries MW, Wilkerson B. Stress, work and mental health: a global perspective, Acta Neuropsychiatrica. 2003: 15 (1):44-53.
31. Roberton T, Daffern M, Bucks RS. Emotion regulation and aggression. Aggression and Violent Behavior. 17(1); 2012:72-82.

- 32.Ghasemzadeh S, Hosseiniān S, Motabi F, Baniha-shem S. The effectiveness of Cognitive-behavioral intervention on Coping responses and cognitive emotion regulation strategies, Journal of Behavioral Sciences. 4(1); 2010: 35-43. (Persian)